

GAZETA LITERARĂ

Anul VII nr. 12 (314) — Joi 17 martie 1960

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

LENIN și cunoașterea vieții

Maria Ilinișna Ulianova își amintește că atunci când era încă elevă de liceu la Samara, fratele său mai mare, Volodia — viitorul conducător al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — o ajută la pregătirea lecțiilor. Într-o seară a rămas foarte nemulțumit de felul cum sora sa desenase o hartă. „Mă ce cerut s-o refac — scrie M. Ulianova — explicându-mi amănunțit că trebuie să măsoar cu compasul toate distanțele și nu să desenez după ochi, așa cum făcusem prima oară”. Pașiunea lui Lenin pentru exactitatea informației, mai precis pentru cunoașterea în sensul cel mai înalt al cuvântului a fost proverbială. Se știe, de pildă, că cite „tone” de date statistice a acumulat el, înainte de redactarea primei lucrări importante „Dezvoltarea capitalismului în Rusia”. De la acest principiu de muncă, Lenin nu a abdicat niciodată, educând în același spirit și pe tovarășii săi de luptă.

care le-a trăit, le-a gândit, le-a simțit”. În schimb, „când autorul își consacră povestirile unei teme pe care nu o stăpânește, rezultă ceva nerisător”.
Acesta cerință a „exactității” sau mai precis a veridicității nu era formulată niciodată de către Lenin ca o invitație la „documentarism”. Încă în celebrul articol „Organizația de partid și literatura de partid”, Lenin arată că în domeniul muncii literare, „este nevoie să fie asigurat un cimp mai larg inițiativei personale, înclinărilor individuale... gândirii și fanteziei”. Iar în celebra sa operă „Ce-i de făcut?” îi îndemna pe tovarășii săi de luptă să vizeze dar să pătească ca vizurile lor să nu o ia razna”. Citindu-l pe Pisarev, Lenin precizează că „discordanța între vis și realitate nu pricinuieste nici un rău dacă persoana care visează crede serios în visul său, dacă scrutind atent viața, compară constatările sale cu închipuirile sale și în general lucrează conștient la realizarea visului său. Când între vis și viață există un jarecare punct de contact, atunci totul e în ordine”.

venită într-adevăr liberă „va fecunda ultimul cuvânt al gândirii revoluționare a omenirii prin experiența și munca vie a proletariului socialist”.
Idea leninistă că literatura într-adevăr liberă nu se poate dezvolta și nu poate progresa decât în contact continuu, neîntrerupt cu „experiența vie” a luptei și a muncii socialiste, este una dintre cele mai actuale. Lenin a formulat-o cu deosebită acuitate și în cunoscutul comentariu la cartea lui A. Todorski „Un an cu arma și plugul”. Subliniind că valoarea volumului constă mai ales în prezentarea unui mare număr de fapte elocvente pentru experiența primului an de putere sovietică într-un județ îndepărtat de centrul Rusiei, Lenin adaugă: „Editarea citorva sute sau cel puțin a citorva zeci de astfel de descrieri dintre cele mai bune, mai veridice, mai nemeșteguite, mai bogate în conținut, în fapte prețioase, ar fi înfinit mai folositoare pentru cauza socialismului decât multe din cele scrise în ziare, reviste și cărți de către publiciști rutinari, care de cele mai multe ori nu văd viața îndărătul birii”. De aci rezultă că una dintre cele mai importante însușiri de care trebuie să dea dovadă scriitorul zilelor noastre, dacă vrea să-și valorifice talentul este și aceea de a scruta viața, adică de a discerne ceea ce este realitatea nouă, importantă, ceea ce deschide perspective în viitor, de ceea ce este vechi.

În definiția raportului dintre realitatea cunoscută și fantezie în crea-

INVĂȚÂND DE LA LENIN

ția realistă, indicațiile leniniste sînt hotărâtoare. De asemenea, este important să amintim că niciodată Lenin nu cerea literaturii artistice să se fîrșască docil în urma evenimentelor, ci dimpotrivă. Astfel, îi reproșa lui Demian Bedni că nu știe „s-o ia înaintea cititorilor”, iar în disputa urcînd în jurul romanului „Mama” de Gorki, s-a situat hotărît de partea scriitorului explicînd că „mai mult, cititorii au luat parte la mișcarea revoluționară în chip spontan, inconștient, așa că acum lectura «Mamei» le va fi de mare folos”. Din variatele aprecieri făcute de Lenin pe marginea unor opere literare se desprind deci o învățătură foarte însemnată, în special pentru rezolvarea sarcinilor actuale ale literaturii realiste-socialiste: necesitatea împlinirii unei cunoașteri cît mai documentate a realității cu o cît mai îndrăzneată fantezie. Lenin îl situa doar în Europa, „mai presus de orice în Turost”, tocmai pentru că zugrăvea tablouri atît de exacte ale vieții, dar în același timp se pricepea ca nimeni altul să transigureze în așa fel realitatea descrisă încît să-i confere dintr-o dată semnificație universală. Această trasătură determină superioritatea artei realiste. Ea va putea fi valorificată pînă la capăt abia în socialism, atunci cînd literatura, de-

PREZENȚA LUI ARISTOTEL ÎN LOGICA MODERNĂ

de acad. Athanase JOJA

Logica formală clasică — aristotelică — e necesară nunc et semper, fiindcă, reflectînd anumite aspecte ale realității obiective, guvernează în mod necesar, dar nu exclusiv, mecanismul gândirii logice și îl garantează validitatea formală.
Principiile identității și non-contradicției vor guvernarea gândirea clasică, cum spune Aristotel, — „adevărul — gîndirea adevărată — trebuie să fie în acord cu sine”. Logica aristotelică este și va rămîne necesară, tocmai fiindcă diferă de logica matematică, tocmai fiindcă nu este, cum se spune, pozitivă, fiindcă studiază procesele reale ale gândirii logice. În timp ce logica clasică analizează procesele logice reale și pornește de la presupunerea filozofică a concordanței dintre gîndire și realitate, deci de la noțiunea fundamentală de adevăr — logistica, urmînd exemplul matematicii, construiește sisteme formale bazate pe axiome care au o valoare convențională: axiomele sînt considerate ca valabile numai pentru sistemul respectiv.
Dimpotrivă, la Aristotel, axiomele sînt evidente et terminis și își capătă valoarea din conformitatea lor cu realitatea.
Conceptia convenționalistă a logisticii a permis apariția a numeroase sisteme logice, a unor logici construite după plac. Validitatea unei asemenea logici depinde de coerența ei internă, de non-contradicția ei. Această concepție urmărea să înlăture intuiția, adică contactul cu realul, și să elibereze astfel logica de orice constrîngere venind din lumea exterioară. Este ceea ce R. Carnap exprimă prin vestitul său principiu al toleranței sau al convenției, care nu cere de la logica dată să nu se contradică formal.

Asistăm astfel, în logistica, la construirea liberă a nenumărate „calelor logice” dar dacă aceste caleuri sînt în aparență liber inventate de către savanți, ele nu au valoare decât dacă, în cele din urmă, se dovedesc nelibere față de un aspect oarecare al realității obiective sau al gândirii, deci dacă reflectează anumite aspecte ale lumii exterioare sau ale gândirii. Cerința adevărului nu poate fi expulzată decât povozivior și metode din logistica. S-a încercat expulzarea din logistica a semnificației: dar aceasta

nu se poate face decât provizoriu, căci orice sistem logic dă naștere unei metalogici.
Formalismul, axiomaticul, nu se pot desprîși de real decât în aparență. Numai în cărți o axiomatică începe cu axiomele: în spiritul axiomaticului, ea realitatea cu ele. Ea presupune deducția materială pe care o pune în formă, și aceasta la rîndul ei, a cerut un îndelungat efort inductiv prealabil, pentru a reuni materialele pe care le organizează. Pe aceste baze, adevărata muncă a axiomaticianului constă în a descoperi axiomele: nu de a deduce consecințele principiilor date, ci, dimpotrivă, dat fiind un ansamblu de propoziții, de a găsi un sistem minimal de principii de unde acestea să poată fi deduse.”
Metalogica și semantica, adică raportul între formulă și semnificația sa (meanings), nu s-au născut în mod fortuit. Semantica este o teorie a semnificației și a interpretării unui sistem formal — sau, cum spune Carnap, adaugarea la o analiza pur formală a limbajului a unei analize a funcției semnificative a limbajului. Semantica reintroduce noțiunea de adevăr.
A. Tarski s-a străduit să dezvolte o concepție semantică a adevărului, inspirîndu-se, sau pretinzîndu-se a inspira, din Aristotel. Formalismul pur s-a văzut obligat să revină la concepția aristotelică a adevărului. Societăți ca aceasta constituie un foarte mare succes al logicii aristotelice, aducînd o dovadă strălucită a solidității edificiului aristotelic, a logicii Stagiritului, concepută ca o demonstrație științifică, a caracterului permanent și necesar al logicii aristotelice. Analizele depind de noțiunea de adevăr, noțiune fundamentală în concepția lui Aristotel. Logica lui Aristotel este o știință formală, deoarece se ocupă nu de conținutul determinat ale judecăților și ale raționamentelor, ci de forma lor generală și abstractă, dar acest caracter formal presupune explicit conformitatea gândirii cu realitatea: lucrul pare să fie cauza adevărului, al propozițiilor și propozițiilor sînt adevărate dacă reflectă lucrurile.”
Prima obiectivitate: iată sensul logicii lui Aristotel. Forța logicii lui Aristotel își are izvorul în identitatea

V. HITRIKOV. „De vorbă cu Ilici”

„Spun eu, vă rog!”

Scrisă cu tibiștură pe tablă, problema sună astfel:
„Dacă la o consfătuire a revistei «Cravata roșie» participă 200 de mici cititori; și dacă la invitația redactorilor — asupunți-ne ce s-a întreprins mai mult în ultimele numere!» — iau cuvîntul 30 de copii, numai 3 se referă la paginile literare ale revistei... se pune întrebarea: i-au interesat pe mici cititori paginile literare din ultimele numere?”
Din banca mea (a treia de lingă fe-reastră) ridic (fuzos) două degete:
— Știu eu, vă rog! Am participat recent la consfătuirea „despre care ni se vorbește în problemă”. Datele sînt rigurose exacte. Pentru a afla răspunsul, am consultat (poate să vă spună și elevul Vladimir Colin, care m-a vizitat) ultimele numere ale revistei din ianuarie și februarie u.c. Ele m-au ajutat să „judec” astfel problema...
„Cravata roșie” are 36 de pagini și apare lunar. Pentru pionieri și școlari, eu este singura revistă care publică literatură. (Ar mai trebui să publice și „Știința pionierului”). Nu se știe de ce — și de fapt, „în problema noastră nici nu se întreabă” — „Știința pionierului” face treaba asta foarte bine, publicînd aproape numai producții literare ale propriilor redactori. Din cele 34 de pagini ale „Cravatei roșii”, aproximativ 10-12 sînt dedicate literaturii. Adică, o șchiță sau două, un folieton, și trei-patru poezii.
Deci, prima „afară”:
1) Pionierii și școlarii trebuie să se mulțumească, într-o lună, cu 10-12 pagini de literatură originală și dedicată lor, exceptînd, firește, cărțile apărute în Editura Tineretului.
Cum puțin... Dar poate că acest puțin este compensat de calitatea schițelor, folietonelor și poeziilor publicate? Uneori, rar, da. Uneori, rar, ne emoționează o poveste de Dimos Renlis, un folieton de Mircea Sîntimbreanu, o poezie de Ion Brad sau Gheorghe Tomozei. Nu-i lipsită de interes, deși cam lungă și cam destinată, nici povestirea „cu urmare” a lui Petro Luscalov, „Paiul de roșii”.
În rest? Ei bine, în rest, nu sem-

nează nici un rînd: Otilia Cazimir, Marcel Bresslau, Nina Cassian, Al. Sahighian, Vladimir Colin, Gica Lutes, Cezar Drăgoi, ce s-a pomenesc numai cîteva nume ale acelor care, fie că și-au dedicat întreaga creație copiilor, fie că au găsit vreme și pentru ea, au dăruit micilor noștri cititori lucrări valoroase.
Se simte lipsa semnăturii lor din paginile revistei?
A doua „afară”:
2) Da, se simte. Se simte lipsa versurilor spumoase ale Otiliei Cazimir, se simte lipsa umorului sănătos și inteligent din versurile lui Marcel Bresslau.
DESPRE LITERATURA PENTRU COPII
și Ninei Cassian. Se simte lipsa basmelor ingenioase ale lui Al. Sahighian și Vladimir Colin, etc.
Ce li se oferă copiilor în schimb? Cîteva exemple.
În numărul 1, din ianuarie, cu excepția a trei poezii pe care redacția le-a publicat, probabil, pentru a-i scuti pe copii să le caute în propriile lor manuale (de vorba de „Poetul și minele” de Mihai Beniuc, „Frumoasă ești patria mea” de Eugen Frunză, și „Ariciul cu-un picior scîrbit” de Marcel Bresslau, toate trei devenite „antologice” și publicate anual în manualele școlare), nici o altă poezie. Nici una. Deoarece credem că sîntem de acord că producția rimată și asemnată din care cităm mai jos, și care ocupă o pagină întreagă, nu poate fi socotită poezie nici dacă te înarmezi cu o indulgență în stare să vada într-un biet și domestic motan un tigră care n-avea avut, sîracul, toate condițiile de dezvoltare.
„După ce-l felicitară, Cei din juru-i-au spus rar: — Dintre toți, în astă seară, Tu ai fost cel mai grozav.”
Sau:
„Nimeni, nimeni nu-l întrece Pe aiucul lui Titel: Serviaibil e cit zec — Pe toți îl tratează el!”
În același număr, Ștefan Zăides publică o povestire intitulată „Într-o noapte” și căreia, fiindcă seama de lună-rîmă e, i s-ar fi potrivit (rog să mi se țere calmărilor teftin) titlul „Într-o zi de noapte”. Ea mi se comunică, cu o regretabilă uchișoară și sărăcie de mijloc artistic, o înșelare, ce-i drept, interesantă. Subiectul se înscris pe linia educării patriotice a copiilor, temă care ar trebui să apară mai des — dar nu realizată astfel! E vorba de pătania unui trădător care este demascat tocmai de acela la care se așteaptă mai puțin... autorul, pentru că cititorul nu numai că se aștepta, dar e convins de la început.

În numărul 2 din februarie, alături de o poezie inspirată a lui Ion Brad („Pionierul”) se izbește, în ceea ce privește versurile, aceeași sărăcie.
În numărul acesta, o parte a prozei este aleasă cu mai multă îngrijire. Am citit cu o deosebită emoție schița „Török Andrus a dat de bucluc” a regretatului Asztalos Istvan și ne-a amuzat povestirea lui M. Sîntimbreanu „Un atelier și două firme”, pe tema politehnizării învățămîntului.
Capitolul 2 al amintitei povestiri „cu urmare” a lui Petro Luscalov începe ciudat: „Cătuțul Pișigăia este așezat pe niște deșuri nisipoase și sterge, sus, în bătaia vînturilor de șes...” (s.n.) Luscalov știe totuși să scrie pentru copii. Mai puțin „stul” în povestirile lui, din care nu lipsesc frumoșele „bălti-șor” le-ar putea face mai antrenante.
Cum acestea sînt paginile literare ale „Cravatei roșii” din luna ianuarie și februarie 1960, „despre care se vorbește în problemă”.
E păcat. Mare păcat. Pentru că revista, în general, se bucură de prestigiu în rîndurile copiilor. Pentru că ea cunoaște succese deosebite în alte domenii, cum ar fi popularizarea științei și tehnicii, a activității pionieresc, informații despre copii de peste hotare etc.
Prin articole și reportaje gazdăreștii, „Cravata roșie” aduce o contribuție de seamă la educația în spirit comunist a copiilor noștri. De ce nu analizăm mai temeinic piedicile care-i stau în față pentru a realiza aceasta și prin literatură?
Iată ce nu mai știm — și problema rămîne deschisă.
— Poate că o să spună un coleg mai bine pregătit, vă rog!

Octav PANCU-IAȘI

Libertate eroului

A trecut vreme destulă de cînd eroul grec Manolis Glezos împreună cu tovarășii săi sulară o condamnare arbitrară în urma sentinței roșite de către un tribunal căruia însuși constituția țării îi neagă competența, — sentința formulată cu nesocotirea voinței milioanei de oameni de pretindîndu-i solidarizati în a cere achitarea cunoscutului luptător.
După o perioadă cînd era firesc să se limpezescă situația patrioților greci a-

runcați în închisoare, autoritățile caută dimpotrivă să le aducă noi și noi acuze utilizînd metode și titluri inadmisibile.
Credem că e timpul ca în limba din care toate popoarele lumii au prelat cuvîntul democrație, să se audă o sentință dreaptă de achitare a acestor eroi!
E bine că Aropagul să și reamintescă tradiția sa milenară și să refuze a servi de instrument reacțiunii!

A. E. BACONSKY

ÎN ACEST NUMĂR:

- Școala și literatura — anchetă organizată de „Gazeta literară” printre profesorii și elevii unor școli din Capitală (pag. 3)
- Cosmarul Schiță de Ioan Grigorescu (pag. 4)
- Odihna Schiță de Nicolae Velso (pag. 5)

SCOALA SI LITERATURA

LENIN și cunoașterea vieții

(Urmare din pag. 1)

complete, multilaterale, pe care autorul a căpatat-o între timp. Observații așezătoare prilejuite și creații lui Titus Popovici. De la „Strănuț” la „Setea” progresul e vizibil. În primul roman, principiul obiectivității nu e respectat cu consecvență, autorul nerezind să se desprindă de viziunea cîteodată deformată a eroiului principal, ceea ce duce și la sărăcuța evidentă a unor fapte ale realității. În „Setea”, dimpotrivă, materialul e stăpînit cu mînatitudine și vigoare, printr-un stil și pentru că — rezultat clar din romanul însuși — autorul dă dovadă de o cunoaștere mult mai minuțioasă, mai vastă a faptelor.

În presa noastră literară, problema cunoașterii vieții este foarte des dezbătută. Unele romane prețioase ca temă și orientare, apărute în cîntecul celei de a XV-a aniversări a Eliberării au trebuit să fie totuși serios criticate din cauza unor lacune în prezentarea luptei ilegale a partidului și a evenimentelor care au precedat insurecția armată de la 23 August 1944. Metaforic vorbind, se poate spune că în unele părți ale acestor lucrări („Rădăcinile sint amare” de Zaharia Stancu, „Pe muche de cuțit” de M. Beniuc, „Soseaua Nordului” de E. Barbu, „Bariera” de T. Mazilu) lipsește măsuratoarea cu compasul”, o serie de aspecte ale realității fiind reproduse „din ochi”. În lumina ideilor leniniste care ne călăuzesc mereu în creație, aceste erori ne apar ca o consecință a unor lipsuri ideologice. Se poate vorbi de o insuficiență stăpînire a datelor, a faptelor asupra istoriei recente, asupra caracteristicilor luptei revoluționare.

Nu sînt valorificate concluziile teoretice existente în documente de partid, în lucrările de istorie, asupra epocii respective, etc. care ar fi asigurat o orientare ideologică fermă scrierilor amintite. Nu este lipsit de interes să reproducem aici recomandările lui Gorki care, referindu-se la rătăcirile sale din anii 1917-1918, îl prevenea, în 1933, pe Afanoghenov să nu cadă pradă „empirismului primitiv”. „Dă-mi voie, — scria Gorki — să-ți amintesc cazul divergențelor mele cu Vladimir Ilîci. Eu mă consideram un om cu o experiență mai largă decît el, teoreticianul... În 1917 empirismul meu a constituit baza atitudinii mele supărate față de forța proletariatului și, de-aia cum știi „teoreticianul” s-a dovedit a fi mai tare decît empiricul, mai aproape de adevărul istoric”.

În raport cu sarcinile pe care le are de rezolvat astăzi literatura noastră, concluzia aceasta asupra necesității înțelegerii înalte, teoretice a societății este deosebit de instructivă, completă în mod necesar ceea ce am numit cunoașterea activă. Sînt donuștii literari ale cunoașterii artistice care se împletesc și se completează reciproc. „Aria aparține poporului”, spunea Lenin, în cîntecina discuție cu Clara Zetkin, „Prin rădăcinile ei cele mai adînci, ea trebuie să pătrundă în adîncurile materiei, să se apropie de ea, să treacă prin ea și să înțeleasă acesor mase și apreciația de ele, să cunoască sentimentele, gîndirea și voința acestor mase, să le ridice”.

Calea spre realizarea unei asemenea creații ne-o arată tocmai învățătura leninistă cu privire la cunoașterea vieții. Literatura noastră se află într-un moment important al dezvoltării. Succesele remarcabile ale „anului XV” (1959) au fost semnificative și hotărîtoare pentru orientarea realist-socialistă a literaturii. Iată un ajutor firesc și la reieșirea mai pregnantă a rămințelor în urmă. Pentru elichidarea lor e necesară în primul rînd apropierea din te în ce mai temeinică de viața poporului, capacitatea de a surprinde irasăturile esențiale, laturile determinante ale dezvoltării. Ceea ce presupune, simț de răspundere partinic, discernamînt sever în acumularea de fapte și de date, pe care scriitorul nu le poate observa decît „post”. Această cunoaștere trebuie să se îmbrace cu capacitatea de a schela, de a aprecia, de a transigura laptele în spirîtul „adevărului istoric”, adică eliberarea de empirism”, nivel înalt ideologic și politic. Pentru împlinirea sarcinilor literaturii, despre care s-a vorbit la Congresul al II-lea al Partidului, scriitorii noștri au datorită să valorifice neîncetat învățătura leninistă. Ideile leniniste sînt călăuză noastră în dezvoltarea literaturii socialiste, legală de popor, realizată la un înalt nivel artistic.

Mihai NOVICOV

În parc, la Leningrad

8. Ce lucrări de critică literară, publicate în ultimul timp, v-au folosit în activitatea dumneavoastră profesională și pe care dintre ele le considerați necorespunzătoare?

Prin seriozitatea argumentării problemelor discutate și prin stilul lor adecvat s-au remarcat ca utile în munca noastră didactică următoarele articole de critică literară: „Aria poetică a lui Cehov” de T. Vianu, „Limba poetică” de Vera Galin, cronicile la „Pădurea spinuzărilor” de Paul Georgescu, „Rolul literaturii în educația socialistă” de S. Damian, „Tematica literaturii realist-socialiste” de E. Simion, „Modelele «Scriitorii pierduți»” de Ș. Godeulescu.

Prin serozitatea argumentării problemelor discutate și prin stilul lor adecvat s-au remarcat ca utile în munca noastră didactică următoarele articole de critică literară: „Aria poetică a lui Cehov” de T. Vianu, „Limba poetică” de Vera Galin, cronicile la „Pădurea spinuzărilor” de Paul Georgescu, „Rolul literaturii în educația socialistă” de S. Damian, „Tematica literaturii realist-socialiste” de E. Simion, „Modelele «Scriitorii pierduți»” de Ș. Godeulescu.

Am folosit studiile din volumul „Romanul românesc contemporan” de Dumitru Micu.

Am folosit studiile din volumul „Romanul românesc contemporan” de Dumitru Micu.

Dintre articolele de critică literară care mi-au ajutat în predarea lecțiilor citez pe cele semnate de Tudor Vianu, Paul Georgescu, Mihail

Dintre articolele de critică literară care mi-au ajutat în predarea lecțiilor citez pe cele semnate de Tudor Vianu, Paul Georgescu, Mihail

Apreciez poezia de dragoste scrisă de M. Beniuc și E. Frunză.

Apreciez poezia de dragoste scrisă de M. Beniuc și E. Frunză.

Întinșez prea rar poezii de dragoste în publicațiile noastre.

Întinșez prea rar poezii de dragoste în publicațiile noastre.

Poezia de dragoste este tratată, am impresia, cu sîmială de poezii noștri contemporani.

Poezia de dragoste este tratată, am impresia, cu sîmială de poezii noștri contemporani.

Dragostea e cam puțin cîntată în poezia noastră actuală.

Dragostea e cam puțin cîntată în poezia noastră actuală.

Poezia dinamică actuală, pătrunsă de patos revoluționar este stîmă de lăcomie rigidă ale versificației clasice.

Poezia dinamică actuală, pătrunsă de patos revoluționar este stîmă de lăcomie rigidă ale versificației clasice.

În cadrul discuției despre studiul literaturii române în școală, „Gazeta literară” a întreprins o anchetă la care au fost sollicitați să răspundă profesorii și elevii de la cîteva școli medii din București.

Prof. Mihai Bărbătescu — Școala medie nr. 1 „Nicolae Bălcescu”
Prof. Sofia Gregorian — Școala medie nr. 15 „Elena Sirbu”
Prof. Gh. Lăzărescu și prof. Emil Daisa — Școala medie nr. 22 „Gh. Lazăr”
Prof. Maria Lipan — Școala medie nr. 15 „Elena Sirbu”
Prof. Lucia Protopopescu — Școala medie nr. 4 „Aurel Vlaicu”
Prof. Ecaterina Soroiu — Școala medie nr. 1 „Nicolae Bălcescu”
Prof. Gabriela Vasilache — Școala medie nr. 15 „Elena Sirbu”
Bulat Mariana, elevă cl. XI-G — Școala medie nr. 15 „Elena Sirbu”
Chiriacescu Alexandru, elev cl. XI-reală — Școala medie nr. 15 „Elena Sirbu”
Popescu Alina, elevă cl. X-I — Școala medie nr. 4 „Aurel Vlaicu”
Popescu Magdalena, elevă cl. XI-F — Școala medie nr. 22 „Gh. Lazăr”

În general elevii frunțași la studiul științelor exacte sînt pregătiți bine și la partea umanistică, depășind în cunoștințe și interpretare — de multe ori — pe colegii lor de la aceeași secție.

Elevii frunțași în studiul științelor exacte sînt de obicei și foarte bine pregătiți la literatură. Dovadă că elevii cîștigători ai olimpiadelor de fizică și matematică participă și la concursurile literare și obțin primele locuri.

Elevii cu o personalitate mai pregnantă, însușiți de dragoste și voință de muncă, însetați de cunoștințe se afirmă deopotrivă în cadrul științelor exacte, experimentale, ca și în domeniul disciplinelor umaniste.

Elevii care sînt foarte buni și o lectură bogată sau foarte bogată, mai ales cînd este dirijată și de familie.

Manualul de cl. VIII-a de teoria literaturii ar trebui în mare măsură revizuit. Definițiile, în special, se cer formulate cu mai multă claritate în așa fel ca să satisfacă exigențele logico-științifice și pedagogice ale unui manual didactic. Cred necesar să se integreze un capitol referitor la stilul operei literare, în partea introductivă a manualului. Aceste noțiuni clarificate își găsesc apoi o bogată și variată exemplificare în cadrul operelor ce se analizează în ilustrarea genurilor și speciilor literare.

Ar trebui revizuite analizele sau caracterizările prea ample ca și definițiile manualului de clasa a VIII-a.

Pină la revizuirea manualelor apărute — care totuși — cu toate lipsurile lor, constituie o îndrumare și un ajutor atît pentru elevi cît și pentru profesori — e necesară apariția manualelor de clasa a XI-a.

Manualul de cl. VIII-a este mult prea greu pentru elevii între 13-14 ani și prea încărcat — necesită mult o trecere în revistă decît o adîncire a noțiunilor de teorie literară.

Deocamdată se pune problema apariției tuturor manualelor. La clasa a XI-a nu există nici manual, nici texte literare. În aceste condiții predarea materiei e foarte dificilă.

Capitolele despre clasicism și romantism din istoria literaturii de clasa a IX-a, prezentarea operei lui G. Alexandrescu, capitolul despre apariția și dezvoltarea realismului critic ar trebui revăzute. Mai întii însă să se întocmească manualul pentru clasa a IX-a, intrucît elevii întîmpină mari greutăți în procurarea și studierea materiei privitoare la literatura dintre cele două războaie mondiale și literatura după 23 August.

Anul precedent literatura noastră s-a învîlțit cu o serie de opere în proză, valoroase prin conținutul lor ideologic și prin realizarea lor artistică: romanele „Pe muche de cuțit” de M. Beniuc, „Soseaua Nordului” de Eugen Barbu, „Bărăgan” vol. II de V. Em. Galan, „Bariera” de T. Mazilu.

Manualul de cl. VIII-a este mult prea încărcat (deși Ministerul Învățămîntului a făcut unele reduceri ale programei analitice). Stilul este „prujios”, savant, inaccesibil elevilor de 14-15 ani.

În mod deosebit dintre volumele de proză ne-au plăcut romanele: „Rădăcinile sint amare” de Zaharia Stancu și „Soseaua Nordului” de E. Barbu.

Am pus această întrebare și unor elevi ai mei. Elevul Răzvan din clasa IX-a a mi-a răspuns: „Prefer proza și poemele în versuri libere. Îmi plac subiectele eroice. În vers liber se poate trata mai larg acest subiect. Versul liber este mai năvalnic, mai puternic”.

Un succes al poeziei noastre noi este volumul „Cu un ceas mai devreme” semnat de M. Beniuc.

Se cam face abuz de versul liber fiind folosit uneori nu pentru că intensitatea și nouătea sentimentului sau a mesajului de idei a cere, ci pentru a nu cîzela prea mult.

1. Ce preferă să citească elevii: proză sau poezie? De ce?

Preferințele elevilor, în prezenți, sînt pentru lectura operelor în proză. Anchetă literară pe care am făcut-o în diferite clase ale cursului mediu (cl. VIII-a E, cl. IX-a D, cl. XI-a E umanistă) de la școala medie Nr. 1 „N. Bălcescu” a confirmat aceasta.

explicații. Satisfacă în primul rînd gustul pentru ajuabulație, specifice vîrstei. Poezia necesită timp de inițiere și adaptare, experiență literară. Poate însăși școala nu a stăruit suficient în această direcție.

Unul din ei motivează astfel: „... este mai amplă, cuprînzînd descrieri frumoase, acțiuni puternice, conflicte impresionanți” (Bucur Al. cl. VIII-a E). Altul precizează: „Prefer să citeșc proză deoarece oglîndește mai amplu realitatea și constituie un mijloc de informare, de îmbogățire a cunoștințelor asupra mărețului efort de construire a socialismului în țara noastră. Evident mă refer la literatura actuală, literatura realizată prin metoda de creație a realismului socialist” (Lucăscu Mircea cl. XI-a E, umanistă).

Elevii preferă să citească proză. Pentru că „ideile și sentimentele sînt exprimate mult mai liber și mai natural, este mai apropiată de realitate și are o mai mare putere de convingere” spun ei.

Elevii citeșc mai multă proză intrucît programa școlară cere acest lucru în mai mare măsură. Poezia este gustată și preferată mai ales de eieve. Este mult apreciată poezia clasicilor (Lăzărescu, Coșbuc, Alexandru) iar din poezii contemporane, luod Arghezi, Mihail Beniuc, A. Bărbătescu.

Elevii școlilor medii preferă, de obicei, în lecțiile lor proza. Cred că acest lucru nu e întîmplător. În timp ce proza dispune de un limbaj clar și inteligibil, unii poezii continuă să înșee mesajul versurilor lor intr-un labirint imagistic destul de greu accesibil. Imaginea artistică trebuie să rămîna un mod de exprimare, nu un scop în sine. De asemenea cred că școala ar trebui să stimuleze mai activ formarea gustului artistic, printru alte și prin o largă răspîndire a poeziei în masele de elevi.

Eu prefer proza. Am impresia că poezia prinde instanțanțanț, momente ale vieții de cele mai multe ori neare. Evoluția fenomenelor. Lematică e variată, și e obisitor să-ți schimbî starea sufletească cu fiecare pagină citită. Cel puțin pentru perioada actuală simț nevoia unor opere integrate, care să dea răspunsuri clare problemelor care mă îtrîmîntă.

Preferăm cărțile de proză în care se dezvoltă o acțiune antrenantă și se conturează puternic personaje. Romanele actuale ne oferă noua, tineretului, prilejul de a cunoaște eroismul în munca și omenilor noi din patria noastră.

În cea mai mare parte, proză, preferă și își găsește multiple

Preferăm cărțile de proză în care se dezvoltă o acțiune antrenantă și se conturează puternic personaje. Romanele actuale ne oferă noua, tineretului, prilejul de a cunoaște eroismul în munca și omenilor noi din patria noastră.

2. Ce autori clasici (din literatura romînă și universală) sînt citați mai mult de către elevi?

Elevii citeșc cu pasiune, cum se desprinde din ancheta amintită, operele următorilor scriitori clasici din literatura noastră: M. Eminescu, I. L. Caragiale, M. Sadoveanu, L. Rebreanu, G. Coșbuc, I. Creangă, A. Alexandru, B. S. Delavrancea, Al. Vlașcu, etc. Ordinea aceasta a fost impusă de răspunsurile date.

clasic, preferințele elevilor se îndreaptă în special spre scriitorii secolului al XIX-lea. Balzac se citește cu interes. Dickens, Mark Twain găsesc cititori numeroși, ca și scrierile lui Heine, Schiller sau Petöfi, Turgheniev, Gogol, Goncarov, Turgenevski, Tolstoi și Dostoievski. Recenta comemorare a lui Cehov a determinat un interes sporit pentru operele sale.

Dintre autorii clasici sînt citați mai mult: Eminescu, V. Alexandru, Coșbuc, Vlașcu, Caragiale, Odobescu, Creangă, Sadoveanu, Rebreanu și cu multă dragoste Topircanu. Din literatura universală se citeșc deosebit opera lui Gorki și a lui Pușkin.

Caragiale, Sadoveanu, Eminescu, Topircanu, L. Rebreanu, A. Dumas, V. Hugo, Shakespeare, J. Verne, Lev Tolstoi, Dickens, Gorki, Cehov.

În legătură cu clasicii romîni și universali, din cele constatate, se citeșc mai mult Eminescu, Coșbuc, Delavrancea, Sadoveanu, Moliere, Balzac, Shakespeare, Dickens, M. Twain, V. Hugo, Al. Dumas.

Scriitorii și poezii literaturii romîne și universale, preferați de elevi sînt: Eminescu, Argehi, Sadoveanu, Twain, Balzac, Tolstoi.

În sensul larg al termenului de

Dintre clasicii romîni citim mai ales pe: Eminescu, Caragiale, Sla-viciu Sadoveanu. Dintre clasicii literaturii universale: Tolstoi, Dostoievski, Balzac, Stendhal, Victor Hugo, Dickens, Mark Twain, Jack London.

6. Ce volume de proză, apărute în mod deosebit?

Anul precedent literatura noastră s-a învîlțit cu o serie de opere în proză, valoroase prin conținutul lor ideologic și prin realizarea lor artistică: romanele „Pe muche de cuțit” de M. Beniuc, „Soseaua Nordului” de Eugen Barbu, „Bărăgan” vol. II de V. Em. Galan, „Bariera” de T. Mazilu.

Mă satisfăcut în mod deosebit romanul „Bărăgan”, vol. II, de V. Em. Galan.

7. Dar dintre volumele de poezie?

Un succes al poeziei noastre noi este volumul „Cu un ceas mai devreme” semnat de M. Beniuc.

„Rădăcinile sint amare”, „Bărăgan” (II).

3. Credeți că preocuparea deosebită a elevilor pentru știință și tehnică îi poate îndepărta de la lectura literară?

Sînt convins că preocuparea pentru știință și tehnică nu îi stîmpează pe elevi să cultive lectura literară. Am impresia că, mai mult, le impune o atenție selectare și le stimulează pasiunea pentru ea.

abandonarea la un moment dat în vederea pregătirii pentru o viitoare profesie practică.

Preocuparea pentru știință nu-i poate îndepărta de la lectura literară, care le produce satisfacție sufletească și le face educația estetică. Lipsa de timp îi face pe elevi să nu poată citi tot ce doresc.

Preocupările științifice îi dirijează pe elevi spre lecturi în legătură cu tehnica, știința sau spre cărți cu conținut științifico-fantastic.

4. Elevii frunțași la studiul științelor exacte sînt tot atît de bine pregătiți și la științele umaniste?

Elevii frunțași la studiul științelor exacte sînt tot atît de buni și la studiul literaturii. Pot da foarte multe

Un moment sîrbătoros l-a constituit editarea operi complete în versuri a lui T. Arghezi.

„Cu un ceas mai devreme” de M. Beniuc.

În mod deosebit dintre volumele de proză ne-au plăcut romanele: „Rădăcinile sint amare” de Zaharia Stancu și „Soseaua Nordului” de E. Barbu.

Am pus această întrebare și unor elevi ai mei. Elevul Răzvan din clasa IX-a a mi-a răspuns: „Prefer proza și poemele în versuri libere. Îmi plac subiectele eroice. În vers liber se poate trata mai larg acest subiect. Versul liber este mai năvalnic, mai puternic”.

Am pus această întrebare și unor elevi ai mei. Elevul Răzvan din clasa IX-a a mi-a răspuns: „Prefer proza și poemele în versuri libere. Îmi plac subiectele eroice. În vers liber se poate trata mai larg acest subiect. Versul liber este mai năvalnic, mai puternic”.

Am pus această întrebare și unor elevi ai mei. Elevul Răzvan din clasa IX-a a mi-a răspuns: „Prefer proza și poemele în versuri libere. Îmi plac subiectele eroice. În vers liber se poate trata mai larg acest subiect. Versul liber este mai năvalnic, mai puternic”.

IDEALUL ARMONIEI

m văzut în articolul anterior) ca sensul social-uman al „Florilor de mușchi” se greșea de un subiect filozofic în ultima instanță, pe o nouă formă de astimpărare a nostalgiei după absolut al poetului care, nerezind a-l captura pe termen lung...

nu mai este altul de ascript. (Probleme nesoluționate sfințesc prin a ostent chiar și pe cel care nu vrea să dezarmeze fiindcă nu poate să nu lupte).

TRAIAN VASAI

Prezența lui Aristotel în logica modernă

(Urmare din pag. 1)

dintre formele dintr-un forme existente: — categoriile semnifică realul obiectiv, „La Aristotel peste tot logica obiectivă se amestecă cu cea subiectivă...”

Hegel datorează enorm filozofilor greci și în special lui Heraclit, care a enunțat — cum spunea Heidegger — „cuvântul divin”:

„Unitatea care se diferențiază de ea însăși, care se dedublează, care e în dezacord cu ea însăși, este, cu toate acestea în acord cu ea însăși, întinca care armonia are în sine” (10).

Știința modernă confirmă intuiția genială a celui care era numit în anticulitate „el obscur”.

De altfel, dispreț pentru paradoxul heraclitic nu l-a împiedicat pe Platon să aducă o contribuție importantă la formarea gândirii dialectice: minuțioasele sale dialoguri, mai ales „Banchetii”, „Plaidoul”, „Parmenide” și „Sofistul”, stau mărturie...

Logica lui Aristotel pune peste tot, la fiecare pas, problema dialecticii, ea abundă în constatarea că depășește punctul de vedere al logicii formale, de exemplu, celebrul capitol IX din De Interpretatione...

Acum aproximativ douăzeci și cinci de secole, Aristotel folosindu-se de cercetările filozofilor, are gânditorii, ale lui Socrate și Platon — a înaltat unul dintre cele mai mărețe monumente ale gândirii umane: Organonul.

În sfârșit la începutul și la mijlocul secolului al XIX-lea, aprăea logica dialectică, avându-și originea la Heraclit.

Acum, în prezent, există în prezent trei forme ale logicii: — logica formală — logica matematică — logica dialectică.

Noua înfățișare a elementului vitalist și anarhizat din concepția argezieană a acelei faze, nu a spulberat — cum iarăși am văzut în articolul precedent, — sufletul critic și umanist al „Florilor de mușchi”. Totuși a slăbit vigoarea mesajului, făcându-l numai însoțitor al soluției valabile pentru societatea în ansamblu ei, ci chiar pentru promotorul și destinatarul său, pentru insul izolat, pentru poet. Individualismul înșală încă o dată așteptările individualistului însuși...

1) „Gazeta literară” nr. 10/1960

De la Casa scriitorilor

Vineri 18 martie a.c. ora 18 va avea loc o seară de poezie Miron Radu Paraschivescu. Recitări, interpretări pe fond muzical, pantomimă. Prezentare de Ov. S. Grohmănițeanu. Își dau concursul: Fory Eterle, Constantin Codrescu, Lucia Cristian, Felix Năruș, Regia: Val. Săndulescu.

Pedagogie, minor, Punet.

- Tăcîtuțe, ce înseamnă „Căde pe răsăpînie sunetul rupi”? Criticul Punet ridică plătisfii capul: De cite ori trebuie să-ți spun să nu mai pînă pe volumul acela al lui Mallarmé? Doar în-am explicat că nu-ți pentru versul tău...

Dumitru SOLOMON

Scriitorii și curentul sămănătorist

În perioada 1900—1910, înceuau în eroare nu numai articolele teoretice scrise de N. Iorga, dar și literatura pe care o promova și o aplauda el. Recunoscut, nu prea tirziu, pentru lipsa unui bun gust literar, directorul „Sămănătorului” punea pe M. Sadoveanu, alături de observul V. Pop, sub titlul „Doi mari scriitori”.

În raport cu îndrăgostitul și copilul, numai artistul pare sorit înfrîngerii, fie și glorioasă în tendința identificării cu cosmosul. Nu în puțină dintre „versurile de seară” se reflectă voința creatorului de a reface cu mijloacele sale, armonia, de a recumpune gama universalului cu toate nuanțele ei și mai ales în accentele sale inefabile. Poetul a cărui inimă aspira să fie „cirea-da care paște pămîntul” / Cîrîdul de ciorî din oîni / Via străimă pe haraci / Satul ca dinîm, drumul sterp dintre Sate și țirare... / Și rob și străpîn al moșiei... / Întesea zadarnic se confundea cu „urabia” și „cîrmeplu” aște de cer și de pămînt.

Valoarea idealului de viață pe care Tudor Argezei îl propune sie-și și totodată omului, în etapa „Versurilor de seară”, este una din problemele ce le vom analiza în articolul următor.

Mihail PETROVEANU

Șezătoare organizată de „Gazeta literară”

Sîmbătă 12 martie la orele 18 a avut loc la scula medie Elena Sirbu din Capitală o șezătoare literară organizată de „Gazeta literară” în cadrul întâlnirilor cu cititorii. Cu acest prilej au citit pagini din scrierile lor Marcel Bredasău, Veronica Porumbacu, Ieronim Șerbu, Constantin Chiriac și Cezar Baltag.

Profesorii și elevii care au luat apoi cuvîntul au făcut observații în legătură cu articolele de critică literară și literatură de beltrinități din paginile „Gazetei literare”. Din partea redacției a vorbit S. Damian, șeful secției de critică literară.

O INIȚIATĂ VALOROASĂ

În numărul din 13 martie ziarul „Munca” inaugurează o pagină de artă și literatură, care va aprăea bilinguar, scrisă în întregime de oameni ai muncii, membri ai cercurilor literare și artistice din țară.

PROBLEME DE ISTORIE LITERARĂ

aceea au găsit o ieșire la realism, fără a se fi debarasat în chip absolut de a-tindințele inițiale.

După părerea noastră, un curent literar sămănătorist a existat, așa cum în literatura universală au existat — pe de o parte, și ideologia și curentul sămănătorist, pe de alta, luptă complexă și complicată, întrucît se poartă uneori chiar în conștiința scriitorilor, e bine să examinăm situația lui Vlahuță și Coșbuc la „Sămănătorul”.

Se știe că diversitatea sămănătoristă nu începe cu revista „Sămănătorul”, ci în bună măsură culminează cu ea, după ce începe să publice aceluși N. Iorga, în 1903, și mai tirziu, prin vrea lui A. C. Popovici. Anumite incertări mai avuseseră loc, dar fără un precu mare efort artistic. Publicația monarhistă „Albina” (care apărea din 1897) reușise să-l atragă pe Coșbuc, aflat pe atunci funcționar în Ministerul Instrucțiunii. Disciplina de slujbaş, ca și scopurile „culturale” ale revistei, contribuieseră neînclinat în mare măsură la intrarea poetului în redacția „Albinei”, unde, în afara odelor formaliste, aveau să apară și multe din articolele de popularizare adunate în volumul „Superstițiile păgubitoare ale poporului român” (1909). Fără să-și absolvim pe Coșbuc și pe Vlahuță (și el colaborator mai de la distanță al revistei monarhice), de asemenea colaboratori nefaste pentru opera lor literară, ca și pentru profetul lor moral — putem totuși transforma în autorii sămănătorismului, cum pare să facă tot C. C. Niculescu, chiar dacă un scris cunoscutele „programe” și au condus un an revista „Sămănătorul”. E adevărat că articolele programatice (mai ales articolul lui Vlahuță „Cărți pentru popor”) conțin și unele idei profund greșite, pe care se va înalta sfodrajul teoriilor lui Iorga, dar totodată sînt afirmate acolo și atitudini pozitive. Dacă anticongopolitismul și antidecadențismul țorhizat erau, cum observă și Mircea Zăciuș, mai mult o chestie de tactică, pentru Coșbuc și Vlahuță, reprezentau un ideal de scriitorii cinstiți și patrioți. Cînd poetul „Firelor de tort” scria, în articolul „Unii” („Sămănătorul” nr. 2/1901): „Noi, cu literatura, nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru”, — el dădea glas unui adevăr care va zădărnici înaintea înfrîngerii decadenței a autorilor aceluia. Nu țigăndu-se că amintim „programe” erau destul de amănunțite și unilaterale, că demonstrau un fel de îmbămbinare prematură a celor doi poeți, dar ele nu pot fi confundate cu ipocrizia lui Iorga, cel care, nevoit să recunoască mizeria de pedescria a țărănilor din comuna Brăgadiru, se grăbește în același timp să precizeze că „orice generalizare a acestor condiții ar fi pripită, greșită și făcătoare de rele”, („O luptă literară”, vol. I, pag.

PROBLEME DE ISTORIE LITERARĂ

oate că, înainte de a urmări mai îndeaproape deșururarea luptei ce se duce între realism, pe de o parte, și ideologia și curentul sămănătorist, pe de alta, luptă complexă și complicată, întrucît se poartă uneori chiar în conștiința scriitorilor, e bine să examinăm situația lui Vlahuță și Coșbuc la „Sămănătorul”.

Se știe că diversitatea sămănătoristă nu începe cu revista „Sămănătorul”, ci în bună măsură culminează cu ea, după ce începe să publice aceluși N. Iorga, în 1903, și mai tirziu, prin vrea lui A. C. Popovici. Anumite incertări mai avuseseră loc, dar fără un precu mare efort artistic. Publicația monarhistă „Albina” (care apărea din 1897) reușise să-l atragă pe Coșbuc, aflat pe atunci funcționar în Ministerul Instrucțiunii. Disciplina de slujbaş, ca și scopurile „culturale” ale revistei, contribuieseră neînclinat în mare măsură la intrarea poetului în redacția „Albinei”, unde, în afara odelor formaliste, aveau să apară și multe din articolele de popularizare adunate în volumul „Superstițiile păgubitoare ale poporului român” (1909). Fără să-și absolvim pe Coșbuc și pe Vlahuță (și el colaborator mai de la distanță al revistei monarhice), de asemenea colaboratori nefaste pentru opera lor literară, ca și pentru profetul lor moral — putem totuși transforma în autorii sămănătorismului, cum pare să facă tot C. C. Niculescu, chiar dacă un scris cunoscutele „programe” și au condus un an revista „Sămănătorul”. E adevărat că articolele programatice (mai ales articolul lui Vlahuță „Cărți pentru popor”) conțin și unele idei profund greșite, pe care se va înalta sfodrajul teoriilor lui Iorga, dar totodată sînt afirmate acolo și atitudini pozitive. Dacă anticongopolitismul și antidecadențismul țorhizat erau, cum observă și Mircea Zăciuș, mai mult o chestie de tactică, pentru Coșbuc și Vlahuță, reprezentau un ideal de scriitorii cinstiți și patrioți. Cînd poetul „Firelor de tort” scria, în articolul „Unii” („Sămănătorul” nr. 2/1901): „Noi, cu literatura, nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru”, — el dădea glas unui adevăr care va zădărnici înaintea înfrîngerii decadenței a autorilor aceluia. Nu țigăndu-se că amintim „programe” erau destul de amănunțite și unilaterale, că demonstrau un fel de îmbămbinare prematură a celor doi poeți, dar ele nu pot fi confundate cu ipocrizia lui Iorga, cel care, nevoit să recunoască mizeria de pedescria a țărănilor din comuna Brăgadiru, se grăbește în același timp să precizeze că „orice generalizare a acestor condiții ar fi pripită, greșită și făcătoare de rele”, („O luptă literară”, vol. I, pag.

Se știe că diversitatea sămănătoristă nu începe cu revista „Sămănătorul”, ci în bună măsură culminează cu ea, după ce începe să publice aceluși N. Iorga, în 1903, și mai tirziu, prin vrea lui A. C. Popovici. Anumite incertări mai avuseseră loc, dar fără un precu mare efort artistic. Publicația monarhistă „Albina” (care apărea din 1897) reușise să-l atragă pe Coșbuc, aflat pe atunci funcționar în Ministerul Instrucțiunii. Disciplina de slujbaş, ca și scopurile „culturale” ale revistei, contribuieseră neînclinat în mare măsură la intrarea poetului în redacția „Albinei”, unde, în afara odelor formaliste, aveau să apară și multe din articolele de popularizare adunate în volumul „Superstițiile păgubitoare ale poporului român” (1909). Fără să-și absolvim pe Coșbuc și pe Vlahuță (și el colaborator mai de la distanță al revistei monarhice), de asemenea colaboratori nefaste pentru opera lor literară, ca și pentru profetul lor moral — putem totuși transforma în autorii sămănătorismului, cum pare să facă tot C. C. Niculescu, chiar dacă un scris cunoscutele „programe” și au condus un an revista „Sămănătorul”. E adevărat că articolele programatice (mai ales articolul lui Vlahuță „Cărți pentru popor”) conțin și unele idei profund greșite, pe care se va înalta sfodrajul teoriilor lui Iorga, dar totodată sînt afirmate acolo și atitudini pozitive. Dacă anticongopolitismul și antidecadențismul țorhizat erau, cum observă și Mircea Zăciuș, mai mult o chestie de tactică, pentru Coșbuc și Vlahuță, reprezentau un ideal de scriitorii cinstiți și patrioți. Cînd poetul „Firelor de tort” scria, în articolul „Unii” („Sămănătorul” nr. 2/1901): „Noi, cu literatura, nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru”, — el dădea glas unui adevăr care va zădărnici înaintea înfrîngerii decadenței a autorilor aceluia. Nu țigăndu-se că amintim „programe” erau destul de amănunțite și unilaterale, că demonstrau un fel de îmbămbinare prematură a celor doi poeți, dar ele nu pot fi confundate cu ipocrizia lui Iorga, cel care, nevoit să recunoască mizeria de pedescria a țărănilor din comuna Brăgadiru, se grăbește în același timp să precizeze că „orice generalizare a acestor condiții ar fi pripită, greșită și făcătoare de rele”, („O luptă literară”, vol. I, pag.

Se știe că diversitatea sămănătoristă nu începe cu revista „Sămănătorul”, ci în bună măsură culminează cu ea, după ce începe să publice aceluși N. Iorga, în 1903, și mai tirziu, prin vrea lui A. C. Popovici. Anumite incertări mai avuseseră loc, dar fără un precu mare efort artistic. Publicația monarhistă „Albina” (care apărea din 1897) reușise să-l atragă pe Coșbuc, aflat pe atunci funcționar în Ministerul Instrucțiunii. Disciplina de slujbaş, ca și scopurile „culturale” ale revistei, contribuieseră neînclinat în mare măsură la intrarea poetului în redacția „Albinei”, unde, în afara odelor formaliste, aveau să apară și multe din articolele de popularizare adunate în volumul „Superstițiile păgubitoare ale poporului român” (1909). Fără să-și absolvim pe Coșbuc și pe Vlahuță (și el colaborator mai de la distanță al revistei monarhice), de asemenea colaboratori nefaste pentru opera lor literară, ca și pentru profetul lor moral — putem totuși transforma în autorii sămănătorismului, cum pare să facă tot C. C. Niculescu, chiar dacă un scris cunoscutele „programe” și au condus un an revista „Sămănătorul”. E adevărat că articolele programatice (mai ales articolul lui Vlahuță „Cărți pentru popor”) conțin și unele idei profund greșite, pe care se va înalta sfodrajul teoriilor lui Iorga, dar totodată sînt afirmate acolo și atitudini pozitive. Dacă anticongopolitismul și antidecadențismul țorhizat erau, cum observă și Mircea Zăciuș, mai mult o chestie de tactică, pentru Coșbuc și Vlahuță, reprezentau un ideal de scriitorii cinstiți și patrioți. Cînd poetul „Firelor de tort” scria, în articolul „Unii” („Sămănătorul” nr. 2/1901): „Noi, cu literatura, nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru”, — el dădea glas unui adevăr care va zădărnici înaintea înfrîngerii decadenței a autorilor aceluia. Nu țigăndu-se că amintim „programe” erau destul de amănunțite și unilaterale, că demonstrau un fel de îmbămbinare prematură a celor doi poeți, dar ele nu pot fi confundate cu ipocrizia lui Iorga, cel care, nevoit să recunoască mizeria de pedescria a țărănilor din comuna Brăgadiru, se grăbește în același timp să precizeze că „orice generalizare a acestor condiții ar fi pripită, greșită și făcătoare de rele”, („O luptă literară”, vol. I, pag.

Se știe că diversitatea sămănătoristă nu începe cu revista „Sămănătorul”, ci în bună măsură culminează cu ea, după ce începe să publice aceluși N. Iorga, în 1903, și mai tirziu, prin vrea lui A. C. Popovici. Anumite incertări mai avuseseră loc, dar fără un precu mare efort artistic. Publicația monarhistă „Albina” (care apărea din 1897) reușise să-l atragă pe Coșbuc, aflat pe atunci funcționar în Ministerul Instrucțiunii. Disciplina de slujbaş, ca și scopurile „culturale” ale revistei, contribuieseră neînclinat în mare măsură la intrarea poetului în redacția „Albinei”, unde, în afara odelor formaliste, aveau să apară și multe din articolele de popularizare adunate în volumul „Superstițiile păgubitoare ale poporului român” (1909). Fără să-și absolvim pe Coșbuc și pe Vlahuță (și el colaborator mai de la distanță al revistei monarhice), de asemenea colaboratori nefaste pentru opera lor literară, ca și pentru profetul lor moral — putem totuși transforma în autorii sămănătorismului, cum pare să facă tot C. C. Niculescu, chiar dacă un scris cunoscutele „programe” și au condus un an revista „Sămănătorul”. E adevărat că articolele programatice (mai ales articolul lui Vlahuță „Cărți pentru popor”) conțin și unele idei profund greșite, pe care se va înalta sfodrajul teoriilor lui Iorga, dar totodată sînt afirmate acolo și atitudini pozitive. Dacă anticongopolitismul și antidecadențismul țorhizat erau, cum observă și Mircea Zăciuș, mai mult o chestie de tactică, pentru Coșbuc și Vlahuță, reprezentau un ideal de scriitorii cinstiți și patrioți. Cînd poetul „Firelor de tort” scria, în articolul „Unii” („Sămănătorul” nr. 2/1901): „Noi, cu literatura, nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru”, — el dădea glas unui adevăr care va zădărnici înaintea înfrîngerii decadenței a autorilor aceluia. Nu țigăndu-se că amintim „programe” erau destul de amănunțite și unilaterale, că demonstrau un fel de îmbămbinare prematură a celor doi poeți, dar ele nu pot fi confundate cu ipocrizia lui Iorga, cel care, nevoit să recunoască mizeria de pedescria a țărănilor din comuna Brăgadiru, se grăbește în același timp să precizeze că „orice generalizare a acestor condiții ar fi pripită, greșită și făcătoare de rele”, („O luptă literară”, vol. I, pag.

AI. SANDULESCU

Vezi „Gazeta literară” nr. 11

Vezi „Gazeta literară” nr. 11

Vezi „Gazeta literară” nr. 11

Vezi „Gazeta literară” nr. 11

Vezi „Gazeta literară” nr. 11

CRONICA DRAMATICA

TARTUFFE de Moliere (Teatrul Național „I. L. Caragiale“)

Este cunoscută ciocnirea dintre Stanislavski și dramaturgul M. A. Bulgakov pe marginea piesei acestuia din urmă...

Tuffe intrunește toate însușirile prin gravitatea tonului, prin viciul esențial atecat și prin situațiile strins legate...

„Mizantropul“ sau a lui „Tartuffe“. Bătrânul cronicar de la „Le Temps“ numea „gustul timpului“ tendința firească de promovare a linei...

se par remarcabile prin îmbinarea savantă a linei comice cu dezvoltarea treptată a caracterului odiosului înămorat...

Artistul popular Ion Finetteanu (Tartuffe) și Dina Cocea (Elmira), într-o scenă din piesă

Artistul popular Ion Finetteanu (Tartuffe) și Dina Cocea (Elmira), într-o scenă din piesă

că risul nu poate pătrunde singur foarte profund în miezul vieții, dar excelență această explorare în adânc...

gii, caracterul abominabil al cuiviosului său prieten a continuat să înflorească...

să evite găselnițele regizorate artiștice, destinate să sifonează cu orice preț iluziile...

Erău necesare împlinirii spectacolului prologul și epilogul adăugate de regizorul textului lui Moliere?

V. MINDRA

Scenă din filmul „Telegrame“

TELEGRAME film

Caracterul complex al artei filmului s-a sugerat în primul rând de...

Dovadă, excelența secvență a reconstruirii bădăit de la Cămină pagină de antologie — cred eu — în filmul românesc...

Carmen Stănescu, primul ministru — Neamtu Otilia etc. etc.) o contribuție de seamă revine operatorilor Ion Cosma și Jean Pierre-Lazare...

Ce urmăresc? Ce provoc scandal public guvernului, care se teme de dezordinea...

Carmen Stănescu (Dorina) și artistul emerit Al. Giurgiu (Orgon), într-o scenă din piesă

Moliere, în „Tartuffe“ ca și în „Mizantropul“ său, a vrut să apropie comedia de realitatea vieții...

onții conformiști ai criticii dramatice franceze din ultimele decenii ale secolului trecut...

PRIME AUDIȚII Concertul orchestrei Radio

In creația lui Alfred Mendelsohn, liedul era unul din puținele genuri în care...

Orchestra Filarmonică Cehă Dirijor: Roger Desormière Nefecita iubire a lui Don Jos pentru Carmen...

latino-americană, la o muzică viguroasă, în care s'a pătruns din plin seva alit de bogată a muzicii populare sud-americe...

Orice creație muzicală trebuie judecată și în raport cu mediul în care își propune să realizeze...

Desen de SILVAN

primejdia simplismului. Cel mai reușit moment este partea a 2-a, al cărei lirism de largă respirație...

discul UVERTURA la opera „VESPRI SICILIANE“ (Vespri sicilianii) de Giuseppe Verdi...

CARNET PLASTIC HALID AL-JADER

Halid Al-Jader, rector al Institutului de Arte frumoase din Bagdad...

porumbelul păcii („Pace lumii“, „Vrem pace“). „Pentru că copiii noștri să trăiască fericiți noi vrem pace!“...

Coperta cărții „Față în față cu America”

N. S. Hrușciov discutând cu muncitorii americani

30 de zile de neuitat

Față în față cu America e o carte despre cele 30 de zile petrecute de N. S. Hrușciov în Statele Unite ale Americii, a fost scrisă de un colectiv de publiciști sovietici, pe urmele proaspete ale importantului eveniment istoric. Cartea nu constituie însă un simplu reportaj al celor văzute; ea cuprinde o analiză profundă și exactă a situației internaționale pe fondul căreia s-a desfășurat întâlnirea conducătorului sovietic cu oamenii de stat ai Americii și cu cetățenii ei de rând.

Este greu să definești cu exactitate genul literar al volumului „Față în față cu America”. Se poate însă spune cu curaj: este o carte interesantă, inovatoare. În volum se împletesc narativa istorică cu povestirea literară emoționantă, cu stilul ascuțit publicistic. Nu e de mirare că volumul se bucură de o mare popularitate în Uniunea Sovietică și peste hotare.

Ni se relatează desăsemeni despre discuția de la Camp David unde conducătorul guvernului sovietic și președintele S.U.A. au căzut de acord asupra chestiunii principale: evitarea războiului, dezlegarea problemelor dificile pe calea tratativelor. Această înțelegere constituie un pas însemnat pe drumul viitoarei înținerii între conducătorii marilor puteri și constituie o importantă victorie a politicii sovietice de pace, a principiilor coexistenței pașnice.

Articol scris pentru „Gazeta Literară”

Geții ai capitalismului. Și întotdeauna a invins. Pagini tulburătoare redau atmosfera acestor discuții. Citind-le, te cuprinde sentimentul unei mari bucurii și al unei mari mirări pentru forța ideilor comuniste, a adevărului teinimist.

O discuție dintre cele mai ascuțite a avut loc la întâlnirea dintre N. S. Hrușciov și liderii reacționari ai sindicatelor. Autorii volumului nu redau doar discuția în care conducătorul guvernului sovietic a invins, ci pe scurt, dar clar, rezumă istoria mișcării muncitorești în S.U.A. sub toate aspectele ei. Astfel, dint-odată deving limpede de ce liderii reacționari, ai sindicatelor din S.U.A. urăsc Uniunea Sovietică nu mai puțin decât unii dintre stăpînii marilor monopoli.

De altminteri, pentru că vorbim de aceștia, tot mai mulți dintre marii industriali încep să înțeleagă că nu e posibilă altă alternativă decât aceea de colaborare și de bună vecinătate cu Uniunea Sovietică, pentru existența omeniilor.

Se potec transformări adinci piină și în conștiința acelor americani care timp îndelungat au fost adversari ai ideii de coexistență cu Uniunea Sovietică. Omenirea s-a convins de grandioasele succese ale poporului sovietic, de fosta martorului lansării sateliților pământului, al lui Lunik. Cine, cu excepția unora din aventurierii inconștienți, ar putea conta pe victorie într-un eventual război cu o putere ca a noastră!

Uniunea Sovietică a intrucut din punct de vedere tehnic Apusul. Ea define acum armele cele mai moderne, însă tocmă Uniunea Sovietică propune și cere dezarmare totală, se ridică în numele lumii întregi care cere pace fără armă, fără armată. În cartea pe care o prezentăm este admirabil reprodusă atmosfera care a domnit în timpul discursului lui N. S. Hrușciov la sesiunea generală O.N.U. din 18 septembrie 1959. Comentarii burghezi au fost nevoiți să recunoască deschis că nobila propunere sovietică, în legătură cu planul de dezarmare, a cucerit milioane de inimi. Multe săptămîni după aceea, America a vorbit numai despre această propunere.

O ANTOLOGIE A POEZIEI LUI MIHAI BENIUC IN R.P. BULGARIA

Culegerea din poeziile lui Mihai Beniuc, editată la Sofia, este o nouă contribuție la cunoașterea poeziei românești în Bulgaria, este prima carte unitară a unui poet român contemporan, apărută în țara vecină. O carte făcută cu dragoste, cu pricepere, cu emoție. Cele 47 de poeme, dintre cele mai alese ale lui Mihai Beniuc, au fost transpuse în limba bulgară de 16 poeți, ca un efort colectiv al celor mai vîrstnici și talentați și al celor mai tineri și talentați poeți bulgari. Cartea a fost redactată de poeții Anghel Fodorov și Pavel Matev, talmăcitori, și ei, ai unui însemnat lot din poeziile cuprinse în volum, buni cunosători și îndrăgostiți de poezia lui Mihai Beniuc. Sînt prezenți, cu traaliul lor, Elisaveta Bagriana, cel mai mare poet în viață, Dora Gabe, Lamar, Nikola Lankov, Mladen Isaev, Dimităr Gundov, tinerii Slavka Peneva, Maria Grabesheva, Liana Daskalova, Climent Tacev, Vito Rakovski, Naiden Vilcev, cunosătorul bun al limbii noastre Iordan Stratiev și alții.

Cititorilor bulgari li s-a oferit prin această culegere antologică un mozaic poetic lucrat nu numai cu acea măiestrie precisă de artizanat poetic, ci printr-o adevărată decantare poetică. Am verificat acest lucru citind cartea și avînd sentimentul, la lectura multor versuri, că le citește încă o dată în limba autorului lor, „Un om așteaptă răsăritul”, „Drumul morților”, „Melița”, „Măru de lingă drum” (traduse de Elisaveta Bagriana), „I Mai 1945”, „O rădăcină vorbește”, „La cimitir” (traduse de Anghel Fodorov), „Ana Kelemen” (traducere de Slavka Peneva) și multe altele nu sînt doar o simplă evocare a poeziei lui Mihai Beniuc, ci transpuneri filtrate prin sensibilitatea unor poeți care au înțeles mesajul revoluționar al lui Beniuc și au înțeles titlul lui Beniuc: „Insuși titlul cărții: „Trăburul al vremurilor noi” — titlu pus și la traducerea poeziei „Tobosar al timpurilor noi” — cuprinde semnificația întregii poezii a lui Mihai Beniuc, pe care cititorul bulgar o primește ca un dar al colaborării și prieteniei literare dintre scriitorii țărilor noastre.

Gh. DINU

A. BELSKAIA

IDEEA PĂCII BIRUIE

Încă din septembrie 1959 N. S. Hrușciov a prezentat la Organizația Națiunilor Unite planul de dezarmare generală. Popoarele lumii au văzut în realizarea acestui plan marea chezășia lichidării definitive a primejdiei unui nou război mondial.

Oamenii simpli din întreaga lume privesc acum cu speranță spre Geneva unde, la Palatul Națiunilor, Comitetul celor zece state pentru dezarmare și-a început lucrările.

Nu se poate caracteriza viața internațională a epocii noastre fără a re-leva marea forță pe care o prezintă solidaritatea popoarelor în lupta pentru pace.

Stockholm, 19 martie 1960. Apelul a fost semnat în lumea întreagă de 600 milioane de oameni, bărbați și femei.

A urmat, la un an după aceea, în 1961, un al doilea apel pentru pace, prin care se invita cele cinci mari puteri să încheie un pact în acest sens. Al doilea apel a fost semnat de 600 de milioane de oameni.

Acesta sînt date de o semnificație impresionantă. Pentru a cuprinde însă marea întregă a acțiunii desfășurate în cei zece ani trecuți, trebuie adausă activitatea tuturor consiliilor naționale pentru apărarea păcii.

Un rol important revine și vastei activități culturale a Consiliului Mondial strîns împletită cu lupta pentru pace. După cum se știe, în fiecare an Consiliul Mondial al Păcii stabilește o serie de comemorări, sau aniversări care să reamintescă întregului glob pe toți cei care au creat și muncit pentru binele omenirii. Filozofi, oameni de știință, scriitori, artiști sînt astfel onorați, alcătuiind totodată o enciclopedie via și personalităților celor mai luminoase din istoria culturii omenitești.

Ce epocă a mai cunoscut o acțiune atât de vastă și de nobilă?

În lupta pentru menținerea păcii și consolidarea spiritului de înțelegere între popoare trebuie relevată în primul rînd contribuția imensă adusă de Uniunea Sovietică. „Premiul Lenin pentru înțelegerea păcii între popoare” se acordă anual celor mai hotărîți luptători pentru cauza păcii. Guvernul sovietic a inițiat și a sprijinit măsuri hotărîtoare pentru atenuarea încordărilor internaționale, pentru victoria spiritului tratativelor în chestiunile litigioase, pentru înlăturarea pericolului de război. Politica de pace a Uniunii Sovietice constituie un exemplu măreț care însulește lupta oamenilor simpli de pretutindeni. Deosebit de elocventă e acest semn este acțiunea Statului Sovietic pentru dezarmare propusă de N. S. Hrușciov cu ocazia vizitei sale în S.U.A. și susținută neîntrerupt în toate fructuoasele călătorii ale șefului guvernului sovietic. Propunerile constructive ale Uniunii Sovietice sînt un factor primordial în realizarea destinderii internaționale, în crearea unui climat neprielnic planurilor agresive, războinice ale cercurilor imperialiste.

Astăzi, ideea de pace a intrat în conștiința milioaneilor de oameni care vor și să o apere. Munca și eforturile tuturor, în toate direcțiile, vor și să consolideze cuceririle obținute. Ideea păcii biruie.

Ion MIHĂILEANU

Ion Marin SADOVEANU

18 martie 1871 18 martie 1960

Comuna din Paris

de WLADISLAW BRONIEWSKI

—Fragment—

„Elle ne se rend pas, la Commune de Paris”

Ascultă toate-acestea cu fruntea sus... Am scris o parte din povestea Comunei din Paris.

IV

Pîrjol căzut răsună grea, noaptea, ca o bîrnă. Ca norii, pe Comună, înfrîngerea atrînă.

O, baricade sparte... Au mai rămas puține. Sus, cetățeni! La moarte! Și rîndul nostru vine...

Dabrowski zace-n stradă. Rail Rigault căzu. Cad, pe-orice baricadă, cu sutele acu.

Canalia exultă de crimele puterii. Nu de popor ascultă jandarmii și bancherii.

Parisu-i sfîrîmat. Acuma, tîlhărește, Crunt aurul loșește în proletariet.

Dar undă-ți, libertate, na curge mai departe. Comuna se va bate pe viață și pe moarte.

VIII

Lupți, baricadă! Pieri, baricadă! Cîntă, Parisule, mindele-ți zile... Ia-ți aripi roșii zboară oa pasărea peste cadavre, spre proiectile!

Lupți, baricadă! Pieri, neclintită! Vine victoria, plata speranței... Oameni ai muncii, fîne-veți mînte voi, proletarii, inima Franței!

Pieri, baricadă! Steagul, mai sus! Pină la capăt liberă, mori... Sus baricadele-n moartea Parisului, biruitoare-ntre biruitori.

IX

Treizeci de mi de-mpușcați pe trotuare, fereceți în căușe o sută de mi... Și sînge, puteri, nu mai are Parisul; tăcut amorf.

O proclamație... Mînte, înșală: „Parizieni” — praf în ochi le aruncă — „de azi înainte în capitală lege, ordine, muncă...”

Știrb, caldarîmul nu vrea să creadă: ride cu dinții de piatră... Detașamente patrulează pe stradă. Lanțuri mai zăngăne, salve mai latră.

Te-ntorci din Versailles, burghezie, mătîni să-ți faci, rugăciuni și parăzi! Incendii mai ard, vălbătaie pustie... Nu mai e nimeni pe străzi.

În rominește de CICERONE THEODORESCU

HONORE DAUMIER „Franța în 1871, îngrozită de moștenire”

Director: Acad. ZAHARIA STANCU. Colegiul redacțional: Acad. MIHAI BENIUC, MARCEL BRESLAȘU, EUSEBIU CĂMILAR, (redactor șef); EUGEN ZEBELEANU, membru corespondent al Academiei R.P.R. ION MIHĂILEANU, V. MINDRA (redactor șef adjunct) MIHAIL PETROVEANU (redactor șef adjunct), CICERONE THEODORESCU, ION VITNER.

Săptămîna

Rockefeller construiește

Relso Rockefeller, bosul principal al familiei miliardarilor americani, în orele sale libere — și are destule — după ce-și termină afacerile, se ocupă și de politică. În prezent, continuă să fie guvernator al statului New York și ex-auto-candidat la președinția S.U.A. Pe lângă discursurile ce le pronunță din cînd în cînd, avînd ca leit-motiv aria, atît de plăcută urechilor sale, a înarmării atomice, domina-șia și eșii emeri al New York-ului. Recent, guvernatorul Rockefeller a anunțat că a dat în studiu niște proiecte de construcții. Poate de noi zgîrie-nori? Nu, pentru asemenea chestiuni bugetul e destul de zgîrcit. Domnul Rockefeller visează la ceva cu adevărat superior, la soarta Americii. Și ce credeți dvs. că va hotărî soarta Americii, în cele din urmă? Simplu, de o simplitate genială, pentru că guvernatorul nu concepe altfel viitorul decît sub chipul unui război nuclear: un adăpost atomic. În construcții, au fost alocați 4—5 milioane de dolari pentru ca să se înalțe, sau mai bine-zis, să se scufunde, o construcție a cărei piatră de temelie a fost pusă la 9 martie și în care vor avea acces, în caz de popol nuclear, 2200 funcționari ai contribuțiilor directe (termen fin pentru a desemna pe percepătorii impozitelor) în afară, bineînțeles, de familia guvernatorului

magnat. Nu se poate spune că Rockefeller nu se gîndește la problemele de viață și de moarte ale Americii. Gîndindu-se la viață, Rockefeller pregătește scrupulos moartea atomică a sute de milioane de concetățeni. Visînd la moarte, Rockefeller pregătește supraviețuirea sa și a celor cîteva mi de funcționari credincioși, care au știut să-și dea o mîna de ajutor pentru îmbogățirea patrimoniului familial.

Ca unul din principalii profitori din S.U.A. ai cursei înarmării atomice, Rockefeller, ar trebui însă să se gîndească la construcția unui alt soi de adăpost. Pentru că, grație voinței milioaneilor de oameni, nu de dolari, planeta va împiedica izbucnirea unui cataclism nuclear. Cine e arhitectul dispus să construiască o vizuină, care să-l pună pe Rockefeller la adăpost de mîna dreaptă a popoarelor?

Krupp acordă interviuri

Mot în S.U.A. un alt magnat de trist renume mondial — e vorba de un membru al familiei Krupp, Alfred — a acordat o interviu revistei „U. S. News and World Report”. Descendentul cunoscutei familii, care a fost unul din inelmelelor militarismului german, este îngrijorat. Îngrijorarea sa, pe care o împărtășește cititorilor

americani, se datorește succesorilor obținuți de țările socialiste în stabilirea relațiilor de prietenie cu statele independente din Asia, Africa, și America Latină. Vechiul combatant pe cîmpul marilor profituri mondiale, care a escaladat de cîteva ani granițele strîmte ale Republicii Federale Germane (în curînd va construi un mare combinat siderurgic lângă Bilbao, în Spania), și care bineînțeles, e un partizan al Europei Unite (citiți NATO), are o propunere senzațională: să se termine cu concurența dintre puterile (citiți: monopolurile) occidentale, pentru ca toate în front comun, să pătrundă din nou în țările slab dezvoltate.

Ca și Strauss, ministrul de Război al R.F.G., care caută „spațiu vital” pentru bazele militare ale revanșismului în Spania și Grecia, Krupp inspectează posibilitățile pentru infiltrația capitalului german pe scara vechiului continent, dar și a altor continente.

Apropo însă de geopolitică, atît de scumpă unor economiști și politicieni vechi-germani. Pe harta Asiei, Africii și Americii Latine a apărut Independența, cu majusculă. Și independența înseamnă altceva decît dependență.

Contropunct

De curînd a apărut la Paris, la „Editions de l'Arche” volumul I de „Teatru” al marelui dramaturg progresist irlandez Sean O'Casey. Traducere este semnată de Michel Habart.

Dramaturgul ceh Jan Dřda lucrează la piesa „Orășelul din palmă” ce se va juca în acest an la Teatrul S. K. Neumann din Praga.

La „Musée Jacquemart-André” din Paris s-a deschis recent o frumoasă expoziție Van Gogh, în care sînt expuse 67 de picturi în ulei (dintre care și imorunatate de muzeele sovietice) și 38 de acuarele și desene. Expoziția conține și 400 de documente fotografice restaurate la biografia marelui pictor.

La Teatrul de Operă din Teplice a avut loc, la 14 februarie, premiera operetei românești „Plutașu de pe Bistrița” de Iliescu Barbu.

În Bulgaria a fost inaugurată o casă memorială Lamara, ca semn al trecerii poetului prin Bulgaria, la întoarcerea sa din țara călătorie în Orient.

Popularitatea operelor lui Aragon se reflectă și în numărul crescut de studii critice consacrate marelui scriitor francez. Editurile pariziene au anunțat pentru viitorul apropiat 4 astfel de studii pentru care se semnalează lucrarea lui Roger Garaudy intitulată „Prozatori”. De la supra-realism la lumea reală. Drumul lui Aragon”.

La Berna se fac ultimele pregătiri pentru montarea, prima oară în Elveția, a operii „Mazepa” de Cezărie Ciocan. Spectacolul, beneficiară de o distribuție excepțională.

Între 15 martie — 13 iulie 1960 se va desfășura la Paris a IV-a sesiune a „Teatrului națiunilor”. Cu acest prilej teatre din optsprezece țări vor da aproape o sută de spectacole, țările care au parte la această sesiune sînt: R.D.G., R.F.G., Austria, Belgia, Brazilia, Columbia, Costa de Aur, Marea Britanie, Grecia, India, Islanda, Italia, Malaya, Turcia, S.U.A. etc.

În afară de spectacolele propriu-zise, ca în fiecare an, sesiunea va prileji și alte manifestări internaționale. Astfel, va avea loc al treilea Congres internațional al criticilor teatrali și primul Congres internațional al spectacolului de teatru.

Modest și dovedind o înaltă conștiință profesională, tînrul dirijor Robert Benic, care va fi la noi din tîm, „Prezidiul gioriei” nu imprimase pînă acum nici un disc. De astă dată, el a acceptat invitația casei de discuri „Philips”, realizînd imprimări din Beethoven și Liszt.

„Condamnarea lui Lucretius” de Brecht și Dessau, capodoperă a teatrului liric de după război, va fi montată în Berlinul răsăritean de Staats Oper. O vechie realizare a spectacolului (1951) deosebit de convenționalism, n-a izbit încă această în evidență specificul artei lui Brecht. Noua punere în scenă — mult așteptată — va constitui marea eveniment teatral al actualiei stagiuni berlizeze.

În numeroase scrisori telegrafice engleze solicită o continuărie a inițiativei de prezentare pe micul ecran a pieselor în viață de toate zilele a oamenilor de teatru, primul spectacol, care s-a bucurat de aprecierea telespectatorilor a fost „În căutarea fericii de Victor Rozov.

„Artă liberă”

Răspunzînd unei anchete, 25 de tineri regiștri și scenariști s-au plios de sugăritărie pe care m-a pus libertății de creație cei ce finanțază producția de filme din Franța.

„Nu am posibilitatea să-mi e-tesc subiectul”, declara JACQUES NAHUM, regiștorul filmului „Silent”, în curs de turnare, asistat al lui John Berry la filmul „L'Amant su”. Pentru a-l completa pe Nahum să dăm cuvîntul unui scenarist, MARCEL MOUSSY, care spune că s-a lăsat în mod direct de libertatea de a scrie... ceea ce vrea producătorul. Moussy, spune: „O cinematografie independentă — o fi ocea undă s-a-og obține libertatea de expresie”. Dacă Moussy vizează la un ritm mai bun, vizează scenariștul ARMAND GATTEL se referă în prezent: „O cinematografie independentă — o fi ocea undă s-a-og obține libertatea de expresie”. Dacă Moussy vizează la un ritm mai bun, vizează scenariștul ARMAND GATTEL se referă în prezent: „O cinematografie independentă — o fi ocea undă s-a-og obține libertatea de expresie”.

Toate aceste piedici puse în calea creatorilor nu ne-am referit decît la cele mai generale, influențatez desigur și asupra calității unor filme. „A lupta nu fîm un declar regiștorul Jean Daniel Pollet — cum pictezi un tablou, fără altă preocupare decît calitatea, este încă o utopie”.

„Ti se impun anumite condiții? Refuză să lucrezi filmul, spun apologetii democrației burgheze. Dar, intervine o mică piedică, o piedică meșchină: necesitatea de a lucra orice, oriunde pentru un salariu mic. Cînd te uiți în declarația regiștorului Jacques Nahum, pe care l-am mai citat „Natural, nu eu am ales filmul „Silent”. Este un mijloc pentru mine de a munci... cînd trebuie să munțesc pentru a trăi, problema se pune altfel”. Cînd trebuie să accepți nu ceea ce e bun din punct de vedere al artei, ci ceea ce servește pe patron.

„Artă liberă, liberă de orice libertate”.